

Aan het college van
burgermeester en wethouders
van de gemeente Maassluis

Datum: 7 juni 2020

Ons kenmerk: 20206u

Betreft: Advies over de gevolgen van de Corona-uitbraak voor kunst en cultuur in Maassluis

Geacht college,

Inleiding

De uitbraak van het Corona-virus heeft grote impact op onze hele samenleving. Onze gezondheid, onze werkgelegenheid en economie, en onze bewegingsruimte. De z.g. intelligente lock down die is afgekondigd is zeer begrijpelijk maar heeft ook grote gevolgen. Zo ook voor kunst en cultuur. Hoewel er in de landelijke media wel aandacht is voor (het gebrek aan steun voor) kunst en cultuur, hebben de huidige - beperkte - steunmaatregelen van de landelijke overheid weinig tot geen betekenis voor de lokale cultuur. Voor de CRM reden om in de afgelopen weken bij onze achterban in Maassluis te peilen wat de gevolgen zijn van de crisis, welke vragen en behoeften men heeft voor de toekomst (zie bijlage 1 voor vragen in de enquête). De resultaten daarvan vindt u in dit document. Gelukkig is de situatie met betrekking tot de gezondheidsimpact inmiddels verbeterd en lijkt het virus beter onder controle en kunnen diverse activiteiten weer voorzichtig worden opgestart. Echter niet voor alle vormen van kunst en cultuur is er al even veel duidelijkheid.

Bevindingen

Op onze uitnodiging om een korte enquête in te vullen over de coronacrisis is actief gereageerd. We hebben ruim 35 reacties binnengekregen variërend van verenigingen, culturele instellingen, stichtingen en individuele kunstenaars en zelfstandige culturele professionals (zie bijlage 1). Hieronder treft u op hoofdlijnen de bevindingen.

- Vrijwel alle activiteiten (op een enkeling na) zijn volledig tot stilstand gekomen. Geen (wekelijkse) repetities of bijeenkomsten meer, geen optredens, geen voorstellingen of exposities.
- Heel vaak wordt daarbij de consequentie genoemd dat men de contacten mist en het moeilijk(er) is de contacten te onderhouden. Dit duidt op de grote waarde van het sociale aspect van kunst en cultuur.

- Door alle respondenten wordt aangegeven dat vaste lasten (zoals huisvesting (huur/hypotheek)) en doorbetaling van professionals doorlopen maar dat diverse vormen van inkomsten weg zijn gevallen (geen optredens, geen baromzet, geen oud papier acties, minder verhuur van ruimtes e.d.). Voor veel respondenten betekent dit een serieuze financiële impact.
- Bij de meeste reacties blijkt dat men enkele maanden kan overbruggen op basis van financiële reserves maar bij sommige leidt dit op korte termijn (maar zeker op langere termijn) tot problemen in de liquiditeit.
- Daarnaast wordt door meerdere respondenten aangegeven dat men vreest voor ledenverlies, verlies van vrijwilligers of minder cursisten / klanten. Dat levert een risico op voor het (gezond) voortbestaan van deze organisaties / verenigingen.
- Waar verenigingen vaak nog contributies als inkomstenbron hebben, zijn zelfstandige professionals aangewezen op het wel of niet kunnen optreden, cursussen kunnen geven e.d. Daar is de inkomstenderving serieus. Zelfstandige professionals zijn wel degenen die aanspraak (kunnen) maken op de landelijke overheidsregelingen (maar niet altijd doen).
- Het zwaarst getroffen – in financiële zin - is Theater Koningshof. Daar is sprake van een serieus liquiditeitsprobleem waarover ook transparant naar de gemeente toe wordt gecommuniceerd. Het theater heeft hierover een uitgebreide brief gestuurd aan het College. Dit juist nu het theater gezond en positief draaide met stijgende aantallen bezoekers en stijgende inkomsten.
- Er is in algemene zin veel behoefte aan duidelijkheid over protocollen en wanneer het wel/niet mogelijk is om op te starten.
- De 1,5 meter regels leveren (structureel) voor meerdere culturele entiteiten een serieus probleem op (theater, musea, historische schepen, koren, muziekverenigingen) en veel respondenten geven dan ook aan behoefte te hebben aan opties voor het gebruik van grotere ruimtes waar men met meer afstand zou kunnen opereren.

Adviezen CRM

De kunst, cultuur en media sector maakt 3,7% uit van het Bbp en goed is voor zo'n 4,5% van de werkgelegenheid. Bijna net zo groot als de bouwsector en ruim 2x zo groot als de landbouw. Alleen al met betrekking tot de podium- en beeldende kunsten gaat er jaarlijks zo'n 8 miljard om¹. Kortom, waarom wordt cultuur dan nog steeds door velen gezien als iets van minder betekenis? Als iets dat gemist kan worden? Zoals in de inleiding genoemd is er vanuit de landelijke overheid een beperkt steunpakket voor de culturele sector beschikbaar. Dit is toch op zijn minst opmerkelijk.

Naast de economische factor is de intrinsieke waarde van kunst en cultuur minstens zo belangrijk. Zo lang er mensen leven is er kunst en cultuur. "De culturele sector van een land iets zegt over de nationale identiteit" zo zei Angela Merkel enkele weken geleden over het belang van kunst en cultuur. We weten dat zo'n 40% van de Nederlanders op een of andere manier actief participeert in kunst en cultuur². Passieve kunst en cultuurbeleving ligt nog veel hoger (bezoeken voorstellingen, concerten, films etc). Het is als cement voor onze

¹ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/29/bijdrage-cultuur-en-media-aan-economie-3-7-procent>

² <https://www.boekman.nl/wp-content/uploads/2019/04/Feiten-en-cijfers-over-kunst-cultuur-en-beleid-in-Nederland-Versie-1-april-2019.pdf>

samenleving en levert een belangrijke bijdrage aan onze ideeën, creativiteit en sociale verbondenheid.

Kortom de CRM vindt het belangrijk dat er in de breedte maar ook lokaal zorgvuldig met deze sector wordt omgegaan. Zowel qua professionele beoefening en consumptie als ook de amateurbeoefening. Het is belangrijk het lange termijnperspectief te blijven zien na de coronacrisis. Daarom adviseert de CRM de gemeente om de culturele sector in de komende jaren actief te helpen en te ondersteunen zodanig dat men de crisis en de periode hierna overeind blijft. Immers, een culturele instelling of vereniging die net de crisis kan overleven kan de nek worden omgedraaid door de daaropvolgende acties en vermindering van uitgaven. De reactie op de crisis kan dan wel eens ernstiger zijn dan de crisis zelf. In dit opzicht wil de CRM de wethouder voor cultuur mevr. Bronsveld complimenteren met haar actie om samen met andere gemeenten ook een beroep te doen op de provincie Zuid-Holland.

In meer praktische zin doet de CRM de volgende aanbevelingen aan het College van B&W en de Gemeenteraad.

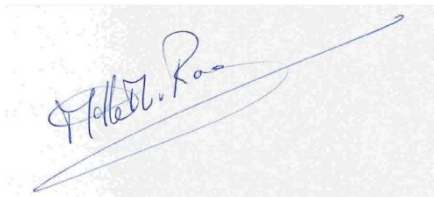
- Ga soepel om met de prestatieverplichtingen in de lopende subsidies in 2020. Niet alle subsidieontvangers zijn in staat om de gevraagde prestaties te leveren ten gevolge van de crisis. Denk hierbij aan scholenprojecten die geen doorgang hebben kunnen vinden maar wel zijn voorbereid, maar ook aan de verplichte subsidie-optredens van muziekverenigingen.
- Zorg ook in 2021 voor soepele toepassing van prestatieverplichtingen. Waarschijnlijk kan de culturele sector ook in 2021 nog niet aan alle verplichtingen voldoen zoals die gewoon waren vóór de corona-uitbraak.
- Zorg – analoog aan afspraken met sportverenigingen – voor verlaging of kwijtschelding van huurverplichtingen (of andere vaste lasten) waar dit binnen de reikwijdte van de gemeente ligt. Waar de gemeente geen partij is roepen wij de gemeente op een bemiddelende rol te spelen tussen verhuurders en huurders in het culturele veld. Dit helpt instellingen de crisis in financiële zin te overleven.
- Zorg voor duidelijkheid over de te volgen regels met betrekking tot kunst en cultuur. Uiteraard zijn landelijke maatregelen leidend maar voorkom verschillen in regels tussen sport en cultuur en verschillen met de omliggende gemeenten. Met name voor koren en muziekverenigingen is er nog altijd veel onduidelijkheid.
- Veel verenigingen en instellingen geven aan behoefte te hebben aan een grotere ruimte voor hun activiteiten om invulling te kunnen geven aan de 1,5m vereisten. De CRM ziet graag dat de gemeente hier een faciliterende rol oppakt om partijen tot elkaar te brengen en tijdelijke alternatieve huisvesting te kunnen realiseren.
- Waar culturele instellingen voorlopig in de buitenlucht zouden kunnen / moeten opstarten: zorg dan dat er vergunning technisch geen problemen optreden of tref snel een tijdelijke maatregel en ga hier dan ook soepel om met termijnen.
- Regel ondersteuning en samenwerking op het terrein van werving en promotie van onze culturele instellingen. Dit biedt een kans om “kies voor cultuur” aan het begin van het nieuwe schooljaar een bredere invulling te geven. Daar is wel snel actie voor noodzakelijk zodat er materiaal beschikbaar is voor de zomervakantie.
- Zorg voor financiële back-up op lokaal niveau voor verenigingen en instellingen die op zich gezond zijn maar door de crisis in zwaar weer zijn gekomen. Houdt focus op de lange termijn doelen zoals die geformuleerd zijn in de cultuurvisie en vermijdt korte termijn boekhoud-denken.

Last but not least: “Never waste a good crisis”. Een crisis als deze legt ook de kwetsbaarheden bloot in onze culturele sector. De crisis kan ook een goed moment zijn om nader te beschouwen waar je naar toe wilt, waar de bestuurlijke kracht zit, waar mogelijkheden zijn voor (meer) samenwerking en versterking. Echter, cultuur is per definitie gebaat bij diversiteit en vrijheden. Het is dus altijd een balans die moet worden gezocht.

Met vriendelijke groeten

De CRM

De voorzitter

A handwritten signature in blue ink on a light grey background. The signature is cursive and appears to read 'M. van Raaij'.

M. van Raaij

de secretaris

A handwritten signature in blue ink on a light green background. The signature is cursive and appears to read 'G. Rikhof'.

G. Rikhof

c.c. de gemeenteraad